

RESTRÂNGERI ALE DREPTURILOR ȘI LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE ALE OMULUI PE TIMPUL STĂRII DE URGENȚĂ, GENERATE DE PANDEMIA COVID-19

Căpitan (just. mil.) drd. Mădălina PREDA (DAVIDOIU)

Statul Major al Forțelor Navale

În perioada stării de urgență, declarată în România ca urmare a răspândirii virusului COVID-19, autoritățile publice centrale și locale au impus o serie de restrângeri ale drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, cu caracter esențialmente temporar, proporționale cu nivelul de gravitate prognozat sau manifestat al epidemiei, în vederea eliminării factorilor de risc și a minimalizării efectelor asupra populației. Politicile publice naționale și internaționale s-au concentrat asupra înlăturării amenințărilor la adresa sănătății publice, acestea fiind privite ca o problemă globală de securitate umană pentru care autoritățile statului au intervenit prin măsuri ferme și prompte ce au avut în vedere interesul public, chiar prin afectarea drepturilor și libertăților fundamentale la nivel individual.

Scopul acestui articol este acela de a încerca o identificare a cadrului legal, la nivel național, privitor la adoptarea unor restrângeri în situații excepționale, măsurile restrictive care au fost instituite pe perioada de urgență declarată în contextul pandemiei de coronavirus, concomitent cu reliefarea rolului forțelor armate în implementarea și controlul respectării acestor restricții.

Cuvinte-cheie: drepturi fundamentale, libertăți, restrângeri, securitate umană, pandemie.

INTRODUCERE

Am pornit acest demers de cercetare de la premisa că pandemia generată de virusul COVID-19 a fost și este, în continuare, o provocare pentru toate statele lumii, pentru a cărei combatere a fost angrenată puterea de stat, sub toate formele sale. Declararea stării de urgență pe întregul teritoriu al României și adoptarea unor restrângeri ale drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, ocrotite de Constituția României, republicată, au fost măsuri cu caracter excepțional, a căror menire a fost limitarea răspândirii virusului COVID-19.

În acest sens, am formulat ipoteza potrivit căreia măsurile restrictive au fost necesare pentru prevenirea și înlăturarea amenințărilor iminente la adresa securității umane, aplicate în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței altor drepturi sau libertăți fundamentale ale omului. În cadrul articolului, am propus trei obiective de cercetare. Primul îl reprezintă realizarea unei corelații între pandemia de coronavirus și conceptul de *securitate umană*. Al doilea obiectiv vizează reliefaarea instrumentelor legislative prin care au fost impuse restrângeri ale drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, restrângeri strict necesare pentru prevenirea și înlăturarea amenințărilor iminente la adresa drepturilor convenționale, unionale și constituționale la viață, integritate fizică și sănătate ale persoanelor. Ultimul obiectiv are în vedere identificarea modalităților prin care forțele armate au acționat pentru protejarea dreptului la viață și a valorilor fundamentale ale democrației, susținând eforturile autorităților civile în a gestiona și opri criza generată de virusul COVID-19, precum și în implementarea restricțiilor instituite.

Declararea stării de urgență pe întregul teritoriu al României și adoptarea unor restrângeri ale drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, ocrotite de Constituția României, republicată, au fost măsuri cu caracter excepțional, a căror menire a fost limitarea răspândirii virusului COVID-19.

PANDEMIA COVID-19 ȘI CONCEPTUL DE SECURITATE UMANĂ

În termeni generali, o *pandemie* reprezintă o situație prezentă în mai multe țări din întreaga lume, în același timp, în care o boală are o răspândire semnificativă și continuă de la persoană la persoană. Ca urmare a declarării pandemiei de COVID-19, cunoscută și sub denumirea de *coronavirus*, din cauza răspândirii sindromului respirator acut sever 2 (SARS-CoV-2), în martie 2020, Organizația Mondială a Sănătății a cerut statelor de pe întregul mapamond să își intensifice eforturile de eliminare a factorilor de risc și să adopte, în regim de urgență, măsuri pentru activarea și extinderea mecanismelor de răspuns în caz de urgență. Răspunsul global la pandemia de coronavirus a fost interpretat de către națiuni în mod diferit, acestea abordând strategii diverse, de la instituirea stărilor excepționale de urgență până la măsuri reduse, care să afecteze cât mai puțin societatea.

Pregătirea generală a societății și a statului, în paralel cu minimalizarea impactului virusului asupra populației, au fost principalele obiective ale restricțiilor impuse la nivel guvernamental. Situația excepțională i-a determinat pe cetățeni să accepte o serie de limitări ale drepturilor și libertăților fundamentale impuse de liderii politici. Potrivit ambasadorului Sorin Ducaru, unul dintre efectele particulare ale pandemiei de COVID-19 este „*potențialul de impact direct, puternic și personal la nivelul fiecăruia dintre noi. Este un fenomen cu efect de lebadă neagră, care afectează profund și imediat viața fiecăruia, a comunităților, societăților, statelor în care trăim și a umanității, în ansamblul ei.*” (Ducaru, 2020, p. 37).

Astfel, în timp ce unii autori apreciază pandemia ca fiind un eveniment de tip *lebadă neagră*, alții nu o consideră o surpriză greu de anticipat. Potrivit acestora, „*pandemia de coronavirus a lovit lumea cu o putere atât de neașteptată, încât unii ar putea să o considere lebadă neagră, deși, în mod clar, nu a fost nici necunoscută, nici neașteptată. Aproape toate lucrările referitoare la securitate și riscuri viitoare publicate în ultimul deceniu au avertizat cu privire la amenințarea*

Ca urmare a declarării pandemiei de COVID-19, cunoscută și sub denumirea de coronavirus, din cauza răspândirii sindromului respirator acut sever 2 (SARS-CoV-2), în martie 2020, Organizația Mondială a Sănătății a cerut statelor de pe întregul mapamond să își intensifice eforturile de eliminare a factorilor de risc și să adopte, în regim de urgență, măsuri pentru activarea și extinderea mecanismelor de răspuns în caz de urgență.

globală referitoare la pandemii. Problema a fost că restricțiile sociale și economice au fost rareori luate în calcul în aceste scenarii”. (Friis, 2020, p. 108).

Instituirea unor stări excepționale pe perioada pandemiei a fost văzută ca un instrument de asigurare a securității și de limitare a riscurilor. În prezent, conceptul de *securitate* nu este interpretat în sens restrâns și limitat la securitatea teritoriului împotriva agresiunii externe și protecția intereselor naționale. Securitatea persoanelor este indivizibilă și universal aplicabilă oricărui cetățean, fără discriminare. Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare evidențiază faptul că „*securitatea oamenilor este la fel de importantă ca securitatea teritorială*” (UNDP, 1994) și identifică cele șapte categorii ale securității umane, după cum urmează:

- *securitatea economică*, în sensul de a avea un venit asigurat, dar și de a asigura măsuri nete de siguranță publică, precum asigurarea venitului pentru cei care nu pot obține unul;
- *securitatea alimentară*, prin asigurarea unui acces adecvat la alimente, fizic și economic;
- *securitatea sanitară*, în sensul asigurării accesului la asistență medicală și protecția împotriva bolilor;
- *securitatea personală*, care abordează amenințările cauzate de violența fizică;
- *securitatea comunitară*, aceasta fiind securitatea pe care indivizii o primesc în cadrul unui grup, sentimentul de apartenență și identitate înrădăcinate în practicile și valorile comune;
- *securitatea politică* – necesită libertatea de a fi guvernat într-un mod care respectă drepturile omului, protejate de instituții democratice, în care indivizii sunt o voce;
- *securitatea mediului*, care abordează provocările de mediu generate de defrișările, daunele aduse eco-sistemului, deșertificarea, inclusiv prin conflict uman.

Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare evidențiază faptul că „securitatea oamenilor este la fel de importantă ca securitatea teritorială” și identifică cele șapte categorii ale securității umane: securitatea economică, securitatea alimentară, securitatea sanitară, securitatea personală, securitatea comunitară, securitatea politică, securitatea mediului.

Răspândirea virusului COVID-19 ne-a demonstrat, încă o dată, că securitatea noastră nu constă doar în a fi în siguranță față de riscul de invazie externă, iar amenințările nu există doar în afara granițelor noastre și nu poartă întotdeauna arme. Astfel, securitatea sanitară a fost prioritizată în detrimentul securității economice și a conturat cadrul în care aparatul de stat a acționat pentru restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale.

Analizele privind securitatea se concentrează pe protecția tuturor aspectelor vitale care au menirea să consolideze libertățile și împlinirea omului. Din această perspectivă, securitatea umană se interconectează cu drepturile fundamentale ale omului. În accepțiunea sa restrânsă, securitatea umană este un drept al omului, edificatoare în acest sens fiind prevederile art. 3 din *Declarația Universală a Drepturilor Omului*, care stipulează că „*orice persoană are dreptul la viață, la libertate și securitate personală*” (UN, 1948). În vederea protejării securității umane, instituțiile politice responsabile trebuie să identifice soluții eficiente pentru gestionarea riscurilor și limitarea cauzelor de insecuritate. În consecință, securitatea umană asociază suveranitatea statului cu datoria acestuia de a asigura protecția propriilor cetățeni sub umbrela statală.

Răspunsul global imediat la boala provocată de virusul COVID-19 poate fi, astfel, privit prin prisma securizării: „*Termenul securizare descrie procesul prin care un subiect devine atât de fierbinte, încât este scos din procesul obișnuit de luare a deciziilor și transformat într-o problemă existențială. Drept urmare, contramăsuri extraordinare sunt permise în numele securității*”. (Friis, Ibid., p. 110).

Răspândirea virusului COVID-19 ne-a demonstrat, încă o dată, că securitatea noastră nu constă doar în a fi în siguranță față de riscul de invazie externă, iar amenințările nu există doar în afara granițelor noastre și nu poartă întotdeauna arme. Astfel, securitatea sanitară a fost prioritizată în detrimentul securității economice și a conturat cadrul în care aparatul de stat a acționat pentru restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale. Elementele de fapt ale pandemiei declarate în anul 2020 definesc un context excepțional, care nu putea fi previzionat, ce vizează interesul public general și protejarea vieții cetățenilor prin măsuri de susținere a sănătății publice.

APĂRAREA DEMOCRATICĂ A DREPTURILOR ȘI LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE

Constituția României consfințește, în art. 1, alin. (3), faptul că „România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate”. (Constituția României, 2003). În acest sens, cetățenii beneficiază de drepturile și de libertățile înscrise în legea fundamentală și au, corelativ, obligațiile care sunt prevăzute de aceasta.

Potrivit Constituției, restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți este permisă numai prin lege pentru unul dintre următoarele motive: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav. Măsura restrângerii trebuie să fie proporțională cu situația care a generat-o, să fie aplicată nediscriminatoriu și să nu aducă atingere existenței dreptului sau libertății.

În vederea limitării efectelor pandemiei, autoritățile române au avut un răspuns prompt prin instituirea stării de urgență, măsură care a avut un caracter excepțional, fiind prevăzută în situația existenței unor pericole grave actuale sau iminente privind securitatea națională ori funcționarea democrației constituționale. În astfel de situații, sunt aplicabile prevederile *Ordonanței de urgență nr. 1/1999 privind regimul stării de asediu și regimul stării de urgență*, cu modificările și completările ulterioare. Pe durata stării de asediu sau a stării de urgență, exercițiul unor drepturi și libertăți fundamentale poate fi restrâns numai în măsura în care situația o cere, cu respectarea prevederilor Constituției României. Unele excepții de la această regulă sunt prevăzute în ceea ce privește limitarea dreptului la viață, aplicarea torturii și a pedepselor ori tratamentelor inumane sau degradante,

În vederea limitării efectelor pandemiei, autoritățile române au avut un răspuns prompt prin instituirea stării de urgență, măsură care a avut un caracter excepțional, fiind prevăzută în situația existenței unor pericole grave actuale sau iminente privind securitatea națională ori funcționarea democrației constituționale. În astfel de situații, sunt aplicabile prevederile Ordonanței de urgență nr. 1/1999 privind regimul stării de asediu și regimul stării de urgență, cu modificările și completările ulterioare.

condamnarea pentru infracțiuni neprevăzute ca atare, potrivit dreptului național sau internațional, și restrângerea accesului liber la justiție.

Putem, astfel, concluziona că, „în cazul instituirii stării de urgență, se impune respectarea cumulativă atât a normelor constituționale privind restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale, din perspectivă constituțională (art. 53 din Constituție), cât și celor vizând starea de urgență, din perspectivă legală (a conținutului O.U.G. nr. 1/1999).” (Barac, 2020).

Starea de urgență se instituie de către Președintele României, prin decret, contrasemnat de prim-ministru și publicat în Monitorul Oficial al României. Acesta trebuie să cuprindă măsurile de primă urgență care urmează a fi luate de autoritățile militare și civile desemnate pentru executarea prevederilor sale, precum și competențele acestora.

RESTRÂNGEREA EXERCITIULUI UNOR DREPTURI ȘI LIBERTĂȚI FUNDAMENTALE ÎN CONTEXTUL PANDEMIEI DE CORONAVIRUS

Acest moment de cotitură, generat de pandemia COVID-19, a determinat schimbări profunde la nivel global și, implicit, la nivel național, în domenii dintre cele mai variate ale societății noastre. S-a impus, în consecință, activarea mecanismelor naționale de răspuns la o criză majoră prin conturarea cadrului normativ legal care să permită măsuri eficiente și eforturi solidare atât din partea decidenților, cât și a populației civile: „Ne-am confruntat cu cea mai mare provocare de după 1989 la nivelul societății noastre, iar criza economică declanșată deja va fi cea mai puternică dintre cele care au lovit România în acest secol. Gestionarea crizei virotice a arătat că instituțiile noastre mai au capacitatea să facă față unor mari provocări”. (Scutaru, 2020).

În conformitate cu dispozițiile legale imperative, starea de urgență se instituie de către Președintele României, prin decret, contrasemnat de prim-ministru și publicat în *Monitorul Oficial al României*. Acesta trebuie să cuprindă măsurile de primă urgență care urmează a fi luate de autoritățile militare și civile desemnate pentru executarea prevederilor sale, precum și competențele acestora. Din punct de vedere normativ, „decretul Președintelui României, act infra-legislativ, instituie starea de urgență sau de asediu, conform Constituției și conform legii organice speciale, această lege organică reglementând regimul juridic al stării de urgență sau de asediu, inclusiv în ceea ce privește

restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți fundamentale”.

(Popescu, 2020).

Astfel, prin Decretul Președintelui României nr. 195/2020, s-a instituit starea de urgență pe întregul teritoriu al României pe o durată de 30 de zile, începând cu data de 16 martie 2020. Ulterior, prin Decretul nr. 240/2020, starea de urgență s-a prelungit cu încă 30 de zile, începând cu 15 aprilie 2020.

La momentul adoptării Decretului nr. 195/2020, România avea deja imaginea experienței unor state europene care fuseseră afectate grav de evoluția COVID-19 și care au legiferat măsuri ce s-au dovedit a avea un impact pozitiv în limitarea răspândirii virusului. Adoptarea unor restricții speciale, prin instituirea unei stări excepționale, s-a realizat pe baza analizei situației epidemiologice de pe teritoriul național, în vederea ocrotirii, în principal, a dreptului la viață și, în subsidiar, a dreptului la sănătate al cetățenilor. Decretul a subliniat necesitatea instituirii stării de urgență pentru diminuarea efectelor negative asupra economiei României, determinate de măsurile adoptate la nivel național și internațional în scopul combaterii răspândirii coronavirusului și pentru creionarea legitimității restrângerilor sau a limitărilor drepturilor și libertăților fundamentale ale omului pe perioadă determinată.

Decretul Președintelui României de instituire a stării de urgență a stabilit, în art. 2, în limitele legii organice privind regimul stării de urgență și al stării de asediu, lista drepturilor și libertăților fundamentale al căror exercițiu poate fi restrâns, precum și formele restrângerii. Astfel, actul administrativ a prevăzut că, „pentru prevenirea răspândirii COVID-19 și realizarea managementului consecințelor, raportat la evoluția situației epidemiologice, pe durata stării de urgență este restrâns exercițiul următoarelor drepturi: libera circulație, dreptul la viață intimă, familială și privată, inviolabilitatea domiciliului, dreptul la învățătură, libertatea întrunirilor, dreptul de proprietate privată, dreptul la grevă și libertatea economică”. (Decretul nr. 195/2020).

În cadrul acestor restricții, s-au înscris măsurile privind izolarea și carantina persoanelor provenite din zonele de risc, a celor care iau contact

*La momentul
adoptării
Decretului nr.
195/2020,
România avea
deja imaginea
experienței unor
state europene
care fuseseră
afectate grav
de evoluția
COVID-19 și
care au legiferat
măsuri ce s-au
dovedit a avea
un impact pozitiv
în limitarea
răspândirii
virusului.
Adoptarea
unor restricții
speciale, prin
instituirea
unei stări
excepționale, s-a
realizat pe baza
analizei situației
epidemiologice
de pe teritoriul
național, în
vederea ocrotirii,
în principal, a
dreptului la viață
și, în subsidiar,
a dreptului la
sănătate al
cetățenilor.*

În cadrul acestor restricții, s-au înscris măsurile privind izolarea și carantina persoanelor provenite din zonele de risc, a celor care iau contact cu acestea, precum și măsurile de carantinare asupra unor clădiri, localități sau zone geografice. Prin excepție de la libertatea de circulație garantată de art. 25 din Constituție, precum și de Convenția europeană a drepturilor omului, s-a decis închiderea graduală a punctelor de trecere a frontierei de stat, limitarea sau interzicerea circulației vehiculelor sau a persoanelor în sau spre anumite zone ori între anumite ore, precum și ieșirea din zonele respective.

cu acestea, precum și măsurile de carantinare asupra unor clădiri, localități sau zone geografice. Prin excepție de la libertatea de circulație garantată de art. 25 din Constituție, precum și de Convenția europeană a drepturilor omului, s-a decis închiderea graduală a punctelor de trecere a frontierei de stat, limitarea sau interzicerea circulației vehiculelor sau a persoanelor în sau spre anumite zone ori între anumite ore, precum și ieșirea din zonele respective. Dreptul la viață intimă, familială și privată, ocrotit de art. 26 din Constituție, a fost afectat prin efectuarea de examene medicale pentru depistarea prezenței în organism a infecției cu virusul COVID-19. În scopul prevenirii răspândirii epidemiei, autoritățile competente puteau pătrunde în domiciliul persoanelor suspecte de infecția cu coronavirus, fără consimțământul acestora, sens în care decretul prevedea o derogare de la dreptul fundamental prevăzut la art. 27 din Constituție privind inviolabilitatea domiciliului. Pe durata stării de urgență, au fost instituite restricții ale dreptului la învățătură, asigurat conform art. 32 din Constituție, cursurile din toate unitățile și instituțiile de învățământ fiind suspendate. Îngrădirea dreptului de proprietate privată, garantat de art. 44 din Constituție, s-a putut materializa prin identificarea și rechiziționarea de stocuri, capacități de producție și distribuție, de echipamente de protecție, dezinfectanți și medicamente. De asemenea, libertatea economică a fost grav afectată, măsurile întreprinse vizând închiderea temporară a unor facilități din industria hotelieră sau de alimentație publică, sedii ale asociațiilor și ale altor localuri publice.

Pe fondul menținerii contextului excepțional care a determinat declararea stării de urgență, coroborat cu faptul că interesul public general a reclamat prelungirea acestei stări și raportat la beneficiul aplicării, în continuare, a restricțiilor, a fost adoptat *Decretul Președintelui României nr. 240/2020 privind prelungirea stării de urgență pe teritoriul României*. Restrângerile drepturilor și libertăților fundamentale prevăzute de primul decret au fost menținute pe o perioadă de încă 30 de zile, în aprecierea faptului că aceste restricții fără precedent au fost necesare pentru a asigura revenirea fără sincope majore la situația de normalitate.

În același timp, au fost adoptate noi măsuri care să permită autorităților publice să intervină eficient și cu mijloace adecvate pentru gestionarea crizei. Prin derogare de la libertatea întrunirilor, pe durata stării de urgență s-a interzis organizarea și desfășurarea mitingurilor, demonstrațiilor, procesiunilor sau oricăror altor întruniri, în spații deschise, precum și a oricăror altor întruniri de natura activităților culturale, științifice, artistice, religioase, sportive sau de divertisment, în spații închise. De asemenea, actul Președintelui României prevedea faptul că slujitorii cultelor religioase pot oficia, în lăcașurile de cult, practicile și ritualurile cu caracter public specifice cultului, fără participarea publicului, respectiv practicile și ritualurile cu caracter privat specifice cultului, precum botezurile, cununile sau înmormântările, cu participarea numărului minim de persoane, potrivit normelor canonice, și cu respectarea strictă a măsurilor de protecție individuală și colectivă pentru prevenirea răspândirii virusului COVID-19.

CONTROLUL EXERCITAT DE FORȚELE ARMATE ASUPRA RESPECTĂRII RESTRICȚIILOR PE TIMPUL STĂRII DE URGENȚĂ

Restrângerile drepturilor și libertăților fundamentale, precum și anumite măsuri impuse prin decretele prezidențiale au avut caracter de obligativitate atât pentru autoritățile publice și persoanele juridice, cât și pentru persoanele fizice. Pentru ca restricțiile să aibă eficiența așteptată, statul a creat un mecanism de monitorizare și control, în care Ministerul Apărării Naționale a avut atribuții sporite, a căror arie excede prevederile *Hotărârii Guvernului nr. 557/2016 privind managementul tipurilor de risc*. Ministerul Apărării Naționale a sprijinit autoritățile administrației publice centrale și locale prin executarea de activități sau acțiuni specifice pentru limitarea infectării cu coronavirus a comunităților, în funcție de pregătire și de resursele avute la dispoziție. Forțele militare, care reprezintă fundamentul securității naționale și al apărării naționale, au avut ca sarcină protejarea securității umane a cetățenilor României.

*Ministerul
Apărării
Naționale
a sprijinit
autoritățile
administrației
publice centrale
și locale prin
executarea de
activități sau
acțiuni specifice
pentru limitarea
infectării cu
coronavirus a
comunităților,
în funcție de
pregătire și de
resursele avute
la dispoziție.
Forțele militare,
care reprezintă
fundamentul
securității
naționale și
al apărării
naționale, au
avut ca sarcină
protejarea
securității
umane a
cetățenilor
României.*

Personalul militar care a participat efectiv la misiunile de sprijin în domeniul ordinii publice ori pentru asigurarea pazei și protecției unor obiective sau zone a fost abilitat, în conformitate cu art. 85 din Decretul nr. 240/2020, „să legitimeze și să stabilească identitatea persoanelor, precum și să verifice motivul deplasării/circulației persoanelor în afara locuinței/gospodăriei”.

Având în vedere necesitatea ca efectivele forțelor armate să fie mereu la dispoziție, în scopul intervenției în cazuri reale generate de pandemie, pe perioada stării de urgență au fost suspendate exercițiile, simulările, aplicațiile și orice alte activități care puteau interfera cu măsurile luate de autoritățile competente destinate prevenirii și combaterii răspândirii infecțiilor cu COVID-19, cu excepția celor cu caracter militar, desfășurate în poligoanele de instrucție, astfel încât forțele armate au fost, în permanență, operative și dedicate acestui obiectiv major.

Una dintre principalele motivații pentru implicarea forțelor armate în gestionarea pandemiei a fost faptul că forțele armate au capacități specifice, care pot sprijini în mod esențial și pot completa eforturile de răspuns la crize. Mobilizarea rapidă a resurselor, modul de organizare și pregătire pentru a acționa în condiții de incertitudine și stres, precum și desfășurarea de activități care contribuie la efortul de sănătate, dar care nu sunt în competența instituțiilor din sectorul de sănătate publică au făcut ca acțiunile armatei să fie decisive pentru rezultatul preconizat. „Cu toate acestea, mai controversat, forțele armate au fost, de asemenea, mandatate pentru a impune restricțiile de carantinare prin patrularea străzilor, construirea blocajelor rutiere și limitarea circulației. Aceste măsuri, care au vizat stăvilirea răspândirii coronavirusului, au fost adoptate în întreaga lume”. (Kalkman, 2020, p. 1). Personalul militar care a participat efectiv la misiunile de sprijin în domeniul ordinii publice ori pentru asigurarea pazei și protecției unor obiective sau zone a fost abilitat, în conformitate cu art. 85 din Decretul nr. 240/2020, „să legitimeze și să stabilească identitatea persoanelor, precum și să verifice motivul deplasării/circulației persoanelor în afara locuinței/gospodăriei”. (Decretul nr. 240/2020). De asemenea, forțele armate au avut competența „să interzică, temporar, pătrunderea în clădiri, localități sau zone geografice delimitate și marcate, în care sunt dispuse măsuri de carantinare sau izolare, într-un mijloc de transport, ori să dispună evacuarea temporară din acestea a oricărei persoane, dacă există un pericol la adresa vieții, sănătății sau integrității corporale, a sa ori a altei persoane”. (Decretul nr. 240/2020). Militarii puteau să avertizeze persoanele, prin orice mijloace de comunicare, să înceteze acțiunile prin care sunt afectate măsurile de carantinare sau izolare.

Toate aceste misiuni executate de forțele armate au avut menirea de a implementa, întocmai și la timp, măsurile impuse de decidenții politici, veghind asupra modului în care drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor, chiar restrânse în situația de urgență, sunt respectate: „*Deși utilizarea forțelor armate pentru gestionarea crizelor interne nu este unică, amploarea și dimensiunea capacităților militare desfășurate în plan intern sunt fără precedent, în ultima perioadă. Această contribuție urmărește să explice rolul proeminent al forțelor armate în gestionarea epidemiei COVID-19*”. (Kalkman, Ibid., pp. 1-2).

CONCLUZII

Adoptarea unor restrângeri ale drepturilor și libertăților fundamentale pentru a stopa răspândirea coronavirusului nu a permis subminarea libertăților civile mai mult decât a fost strict necesar pentru a atinge scopul de limitare a transmiterii comunitare a virusului. În adoptarea măsurilor restrictive, autoritățile politice au avut în vedere echilibrul și proporționalitatea dintre obiectivele de sănătate ale populației și drepturile și libertățile fundamentale ale omului, care sunt esența unei guvernări democratice. Restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale, în conformitate cu prevederile constituționale, a vizat implementarea principiilor necesității, proporționalității și buneii credințe.

Pandemia a adus, încă o dată în discuție, incertitudinea ca element cert al lumii contemporane, în pofida planificărilor de contingență actuale sau a gradului de dezvoltare al științei și tehnicii. În termeni foarte realiști și non-ideologici, pandemia COVID-19 a arătat adevăratul sens contemporan al securității umane globale. Politicile publice naționale și internaționale s-au concentrat asupra înlăturării amenințărilor la adresa sănătății publice, acestea fiind privite ca o problemă globală de securitate umană, pentru care autoritățile statului au intervenit prin măsuri ferme și prompte, ce au avut în vedere interesul public, chiar prin afectarea drepturilor și libertăților fundamentale la nivel individual.

În termeni foarte realiști și non-ideologici, pandemia COVID-19 a arătat adevăratul sens contemporan al securității umane globale. Politicile publice naționale și internaționale s-au concentrat asupra înlăturării amenințărilor la adresa sănătății publice, acestea fiind privite ca o problemă globală de securitate umană, pentru care autoritățile statului au intervenit prin măsuri ferme și prompte, ce au avut în vedere interesul public, chiar prin afectarea drepturilor și libertăților fundamentale la nivel individual.

România, precum majoritatea țărilor din întreaga lume, și-a utilizat forțele armate ca răspuns la pandemie, iar contribuția acestora la monitorizarea și controlul restricțiilor impuse s-a materializat în acțiuni concrete de limitare a răspândirii coronavirusului în perioada în care a fost instituită starea de urgență la nivel național, concomitent cu îndeplinirea, în continuare, a responsabilităților de apărare națională și colectivă în context aliat.

BIBLIOGRAFIE:

1. Barac, L. (2020). *Problematika limitării exercițiului unor drepturi și libertăți fundamentale în contextul instituirii stării de urgență sau a stării de alertă (II)*, <https://www.juridice.ro/684035/problematika-limitarii-exercitiului-unor-drepturi-si-libertati-fundamentale-in-contextul-instituirii-starii-de-urgenta-sau-a-starii-de-alerta-ii.html>, accesat la 28 decembrie 2020.
2. Ducaru, S. (2020). *Șocul pandemiei și mega-tendențele începutului de mileniu. În Lumea de mâine. Ce urmează după pandemie*. București: Editura Curtea Veche.
3. Friis, K. (2020). *Efectele pandemiei asupra securității și apărării la nivel global. În Lumea de mâine. Ce urmează după pandemie*. București: Editura Curtea Veche.
4. Kalkman, J.P. (2020). *Military crisis responses to COVID-19*. În *Journal of Contingencies and Crisis Management*, <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/1468-5973.12328>, accesat la 27 decembrie 2020.
5. Popescu, C.L. (2020). *Restrângerea exercițiului drepturilor și libertăților fundamentale prin decretele instituind sau prelungind starea de urgență sau de asediu și prin ordonanțele militare*. În *Analele Universității din București – Drept – Forum juridic*, nr. 1/2020, https://drept.unibuc.ro/dyn_img/aubd/Restrangerea%20exerci%C8%9Biului%20drepturilor.pdf, accesat la 4 ianuarie 2021.
6. Scutaru, G. (2020). *Proiectul național de după pandemie sau cum ar putea clasa politică actuală să rămână în istorie. În Lumea de mâine. Ce urmează după pandemie*. București: Editura Curtea Veche.
7. *Constituția României* (2003), republicată, în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 767 din 31 octombrie 2003.
8. *Decretul nr. 195/2020 privind instituirea stării de urgență pe teritoriul României*, publicat în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 212 din 16 martie 2020.

Restrângeri ale drepturilor și libertăților fundamentale ale omului pe timpul stării de urgență, generate de pandemia COVID-19

9. *Decretul nr. 240/2020 privind prelungirea stării de urgență pe teritoriul României*, publicat în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 311 din 14 aprilie 2020.
10. *Hotărârea Guvernului nr. 557/2016 privind managementul tipurilor de risc*, publicată în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr 615 din 11 august 2016.
11. *Ordonanța de urgență nr.1/1999 privind regimul stării de asediu și regimul stării de urgență*, publicată în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 22 din 21 ianuarie 1999, cu modificările și completările ulterioare.
12. UN (1948). *Universal Declaration of Human Rights* (UN General Assembly resolution 217A), http://www.ohchr.org/EN/UDHR/Documents/UDHR_Translations/eng.pdf, accesat la 29 decembrie 2020.
13. UNDP (1994). *Human Development Report 1994: New Dimensions of Human Security*, <http://www.hdr.undp.org/en/content/human-development-report-1994>, accesat la 29 decembrie 2020.

